

יהדות באהבה

נכון לעכשיו

אורך רוח

משה רבינו אוהב ישראל הגדול ומושיעם, בראותו כיצד פרעה מכביד עולו על ישראל בא בטענה לד' יתברך, "למה הרעתה לעם הזה, למה זה שלחתני, ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה" (שמות ה, כב-כ). והשי"ת מדבר אליו משפט על שהקשה לדבר, ככתוב "וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ד' " (ו, ב) - לא לחינם שלחתך כי אם לקיים את בריתי לאבות "לתת להם את ארץ כנען" (ו, ה). אל תירתע משליחותך, דע שאני מוציא את ישראל בהדרגה ותוך כדי משברים זמניים שלרגע נראים כנסוגה לאחור - קח דוגמא מהאבות שהבטחתי להם הבטחות ולא מימשתי אותם ובכל זאת האמינו כי במצבים קשים ביותר, כדברי ריה"ל בכוזרי: "האבות היו בתכלית האמונה וברי הלבב, שאפילו לא היו פוגעים כל ימותם כי אם רעה - לא היתה אמונתם באלקים נחלשת" (כוזרי ב, ב). השי"ת מצוה למשה לאמור לבני ישראל השרויים במצוקה את שלבי הגאולה, במטרה לנחמם ולחזק את רוחם, "והוצאתי אתכם... והצלתי אתכם... וגאלתי אתכם... ולקחתי אתכם... ולבסוף - והבאתי אתכם את הארץ" (ו-ח). אבל הם "לא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה", ולא קיבלו תנחומין (רש"י, שם).

נכון לעכשיו, לא רק בגאולת מצרים ישנם רגעים של משברים המביאים לדיבורים כדיבוריו של משה רבינו ע"ה "למה הרעותה לעם הזה", אלא לאורך כל הדורות וגם בדורנו, אנו עוברים משברים כחורבן בית ראשון ובית שני ואלפיים שנות גלות קשות, וכן המשברים העכשוויים כמו הקורונה והמשברים הפוליטיים. משברים הנראים לכאורה כנסוגה מתהליך הגאולה. אבל עם ישראל אינו מתייאש מן המשברים אלא דבק במידתם של האבות ע"ה, המאמינים בכל מצב אפילו הקשה ביותר בגאולת ישראל ובגאולת העולם. כמו שהקופץ לרוחק צריך להתרחק מבור החול בשביל לקפוץ כמה שיותר רחוק, כך גם אנו, נתגבר על הקשיים ונתחזק מתוך המשברים ונתקדם בקפיצה ובדליגה לשלב הבא של הגאולה שתבוא במהרה בימינו. ומתוך אורך רוח, במקום 'קוצר רוח' נצעד הלאה במעלה הדרך המפותלת והמסובכת אל הגאולה השלמה. בצפייה לגאולה השלמה

צ"ר הנמן ב"א

- 2 **מכת צפרדע**
 הרב **און טרבלסי**
 מכה כפולה - אז והיום!
 הרב **עין טמיר**
- 3 **בחירה חופשית**
 מאורות הרב קוק // הרב **ירום אליהו**
- 4 **המלחמה האחרונה**
 שביל הנשמה // הרב **ליאור לביא**
- 5 **ה'אחר' נברא בצלם אלוקים**
 נתן קוטלר //
- 6 **יציאה מעבודת לחירות**
 זוגיות // **אסתר אברהמי**
 משבר...
 סיפור // **יפה**
- 8 **יחד! יחד!**
 הרב **שלמה אבינר**
 העולם משתנה
 הרב **חגי לונדין**

הגליון מוקדש לעילוי נשמת

ישראל שכטר ז"ל

במלאת שלוש עשרה שנים לפטירתו
 מורה ומחנך במקוה ישראל ובתיכון יבנה בחולון
 מפקח ומחמ"ד במינהל לחינוך ההתיישבותי
 נלב"ע בשבת פרשת וארא כ"ז טבת תשס"ח
תנצב"ה
 המשפחה

בתנו היקרה והאהובה

הדס תפוחי ז"ל

בת יעקב ורחל לאה
 ניגון חייה השמחים נדם
 בהילקחה מאתנו ב' ז' שבט תשע"ט
תנצב"ה

הננו משתתפים בצער משפחת קוסטינר

על פטירתו בשיבה טובה של

ר' אריה קוסטינר ז"ל

מתלמידיו של הרב צבי יהודה זצ"ל, מנהל ישיבת נתיב מאיר לשעבר
 וחבר בהנהלת מכון מאיר במשך כ-46 שנים. לימד במכון מאיר וקירב את
 התלמידים לאבינו שבשמים באהבה.

משפחת קוסטינר היקרה, תנחמו מן השמים

יחד עם שאר אבלי ציון וירושלים

דב ביגון וחברי הנהלת מכון מאיר ותלמידיו

לתרומות בטל' 02-6461320 בבנק הדואר ח-ן 3-16179-4 באתר MeirTV.co.il מאובטח

לפרסומים בעלון ובאתר: 026461302 - ההכנסות קודש למכון מאיר | תוכן המודעות באחריות המפרסם בלבד
 המו"ל: מכון מאיר טל' 02-6511906 פקס 02-6514820 אתר הבית MeirTV.co.il דוא"ל torah@meirtv.co.il
 עיצוב גרפי: תהילה ברנשטיין הפצה: מקור ראשון 0528908518 העלון מופץ ב-50,000 עותקים

הדלקת נרות	מוצאי שבת	י-י	י-י
16:21	י-י	17:36	
16:39	ת"א	17:38	
16:29	חיפה	17:35	

מפגש בין דוד המלך לצפרדע:

"אמרו חז"ל על דוד מלך ישראל, בשעה שסיים ספר תהילים זחה דעתו עליו ואמר לפני הקדוש ברוך הוא, יש בריה בעולמך שאומרת שירות ותשבחות יותר ממני? באותה שעה נזדמנה לו צפרדע אחת, ואמרה לו, דוד אל תזוח דעתך עליך, שאני אומרת שירות ותשבחות יותר ממך. ולא עוד אלא כל שירה שאני אומרת ממשלת עליה שלושת אלפים משלים, שנאמר וידבר שלושת אלפים משל ויהי שירו חמישה ואלף. ולא עוד אלא שאני עוסקת במצוה גדולה, וזו היא המצוה שאני עוסקת בה, יש בשפת הים מין אחד שאין פרנסתו כי אם מן המים, ובשעה שהוא רעב נוטלני ואוכלני". צריך להבין כיצד השירות ותשבחות של הצפרדע גדולות משל דוד המלך. אפשר לפרש שזו מסירות הנפש של הצפרדעים במצרים לעשות את דבר ה', וזה מתבטא גם בכך שמוסרת עצמה למאכל למין הצריך אותה, וכך אכן מסביר המב"ט בפירושו לפרק שירה. היעב"ץ⁵ כותב שצפרדע גימטריא "שלמה בן דוד"⁶, שהוא בעל הדעה הגדולה מכולם. שלמה מלך על האומה הישראלית כשהייתה בשלמות וברום מצבה, וזו הסיבה ששירתו גדולה משירת דוד, משום שעצם החיים הישראליים הם השירה הגדולה ביותר. שירות ותשבחות דוד הם הכנה למצב השלם, לחופה, שהיא החיבור בין הקב"ה לאומה הישראלית. אך שלמה בשיר השירים מתאר את החופה עצמה, את עצם החיבור. לפי זה הצפרדע מבטאת את הופעת ישראל השלמה כמלכות מלאה בדעת, ועמה מכה ה' את מצרים.

למות על קידוש ה' כפי שעשו הצפרדעים במצרים זה דבר גדול מאוד, אך לחיות על קידוש ה' - גדול יותר. מלכות שלמה הופיעה את החיים הישראליים השלמים, שהאומר שלהם כולו הוא קידוש ה'. ואכן שירתה של הצפרדע בפרק שירה היא "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". מלכות ישראל יודעת להכיר ולשיר שמלכות ה' בכל משלה.

1. ילקוט ש קכב
2. ז,ג
3. פסחים נג
4. זכז-כח
5. סידור היעב"ץ נט
6. עם שלושת הכוללים

חז"ל במדרש¹ נוגעים במהותה של הצפרדע על פי פירוש שמה, "הצפרדע - ציפור שיש בו דעה". קרקור הצפרדע מזכיר את צפצוף הציפור, אך מהי הדעה שיש בה, שאליה מתכוונים חז"ל? מסביר הכלי יקר², שפרעה אמר שאינו יודע את ה', לכן נשלחו הצפרדעים ללמדו לדעת את ה' ולעשות רצונו. ציווי מיוחד נצטוו הצפרדעים, להיכנס למקומות שונים, ואחד מהם זה התנור הבוער: "ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובעמך ובתנורריך ומשארותיך". הקב"ה ציווה שיהיו צפרדעים בכל המקומות, אך כל צפרדע יכולה לבחור האם לקפוץ על המיטה, לשבת בנחת על השיש, או להיכנס לאש הבוערת. טבע כל בריה לברוח מהאש, כל שכן הצפרדע שטבעה הוא המים, ובכ"ז היו צפרדעים שקפצו לאש. אומר האלשיך הקדוש שעשו זאת "מדעת גמורה לעשות רצון קונם", מסרו נפשן על קידוש ה' מרצון, ובכך לימדו את פרעה לדעת את בורא עולם ולעשות רצונו. לדברי הגמרא³ צפרדעים אלו גם לימדו את חנניה מישאל ועזריה למסור נפשם ולקפוץ לכבשן האש.

דעה נוספת יש בצפרדע וגם היא רמוזה בשמה. הבוקר הוא זמן צפצוף הציפורים, לכן בארמית נקרא הבוקר צפרא. ומכאן להבנה נוספת בצפרדע - צפרא דעה, יודעת הבוקר. ואכן הצפרדע יודעת להבחין מתי עולה האור. ביצת הצפרדעים בלילה רועשת וגועשת בקולות קרקורם, אך כשמגיע הבוקר נופלת דממה.

הרש"ר הירש⁴ מסביר, שהצפרדע חוששת מאויבים. חשכת הלילה מגינה עליה והיא מרשה לעצמה לקרקר כרצונה, אך כשמאיר היום יש לה דעה להבחין שלא כדאי להרעיש כדי לא להתגלות. הקב"ה הכה במצרים עם צפרדע, שהיא בעל חיים חלש שחושש מאויביו. המצרים התנשאו והתעמרו בעם חלש חסר ישע. שולח להם הקב"ה ברייה חלשה שהפחד מאויביה הוא חלק משגרת החיים, ודווקא היא תבוא ותטיל עליהם אימה. מי שמתגאה, אינו מבין שאת כוחו קיבל מבורא עולם. הוא כסה"כ כלי, שקיבל כוחות כפיקדון כדי להביא ברכה ולעשות טוב. ואם ינצל זאת לרעה, מהשמיים ידאגו ללמדו שכוחו אינו שלו, ואף בריה חלשה וקטנה יכולה לפגוע בו.

דבר נוסף רמוז בצפרדע. בתחילת פרק שירה מובא מדרש שמספר על

הרב ערן טמיר

הגיונית, כדבריו של הרב קוק (שם): "להודיע לדורות שערלת לב האדם, בין כשהיא באה מתוך זדון, רשעה של גאות, בין כשהיא באה מתוך אטימות לב ופראות של בערות, איננה חוצצת בעד האור האלוקי שלא יופיע בעולם... בשני הסוגים הללו באו האותות והמופתים להכניע זדון גאות הרשעה, ולהסיר העיוורון של הפראות והסכלות המגושמה בפרעה ובכל עבדיו". כאז כן היום במהרה בימינו אמן.

מכה כפולה - אז והיום!

סיבות מרכזיות הגורמות לאויבי ישראל, המצרים אז ואויבינו היום, לרדיפתם אותנו ולמלחמתם בנו לאורך כל הדורות.

האחת - גאוה ורשעות הנובעות משיטה אידיאולוגית והשקפת עולם שכלית הנוגדת את אמונת ישראל באופן עקרוני, ומתמלאת מתוך כך בשנאה זדונית מכוונת.

השניה - בערות ופראות הנובעות מתאוה ויצרים נמוכים לראות במפלתם של ישראל ללא סיבה, מתוך אטימות הלב וסכלות.

שתי סיבות שונות אלו התגלו במאבקם הכפול של פרעה ועבדיו נגד עם ישראל במצרים, ובעונש האלוקי שהוטל עליהם בהפלת המכות בהם: פרעה אשר סיבת מאבקו היתה שכלית ואידיאולוגית מתוך רשע וזדון, ולעומתו, עבדיו אשר נאבקו בנו מתוך יצרם השפל ותאוותם הרעה לראות במפלתם של ישראל ללא כל סיבה שכלית

לא רק לפרעה אלא גם לעבדיו היו מכוונות מכות מצרים, כנאמר במקומות שונים בפרשתנו, כגון באות התנין (שמות ז, ז): "וישלך אהרן את מטהו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנין". במכת הדם (שם ז, כ): "ויך את המים אשר ביאור לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהפכו כל המים אשר ביאור לדם".

גם בספר תהילים (קלה) המסכם באופן תמציתי למי היו מכוונות מכות מצרים, נאמר: "שלח אותות ומופתים בתוככי מצרים בפרעה ובכל עבדיו".

ויש להבין מדוע האותות והמכות היו מכוונות גם לעבדיו של פרעה ולא רק לפרעה לבדו, שהרי פרעה היה זה שאמר (שמות ה, ב): "מי ה' אשר אשמע בקולו... לא ידעתי את ה'". ומה אפוא אשמים עבדיו?

מבאר הרב קוק (עו"ר ב, פב) שישנן שתי

בחירה חופשית

הוא שהאדם הוא בעל בחירה חופשית ואין מכריח על צדקו ורשעו". והוא מוסיף "אמנם גם זה פשוט שאם האדם הפך בדרך צדקה, מסייעין אותו". כלומר כשהאדם רוצה מאוד ובוחר בדרך הישרה, הרי מסייעים לו מן השמים כנאמר 'הבא להיטהר מסייעין בידו'. רבי מאיר חשב, שכיון שהרשעים האלה שהיו מושחתים מאוד ובכלל לא חפצו ללכת בדרך טובה, איך תועיל התפילה לשנות את דרכם, הרי זה נגד הכלל שאמרנו "שה' יתברך לא יכריח בחירת האדם, וזהו יסוד כל התורה כולה". ממילא לא שייך לבקש מה' שיחזיר אותם בתשובה, כי זה נגד הבחירה שלהם. ברוריה באה ומלמדת, שאין רשע בעולם שלא היה מעדיף לבחור בדרך הטובה מאשר ברעה, אלא שהיצר שלו אונס אותו ומטעה אותו מדרך הטוב. לכן הוא בעצם אומלל והולך בדרכי רשע, "אבל אין לך אדם שיהיה נשחת לגמרי". וכל אדם על-ידי חינוך הגון ותוכחה נכונה יכול להיטיב דרכו, "על-כן אין להתייאש מלבקש רחמים שישובו לשמור אורחות צדק גם הפושעים היותר גדולים".

הרב מוסיף ומעמיק בדבר ואומר שהשקפה זו של ברוריה "היא ההשקפה החודרת על רוממות ערך נפש האדם שעשאה אלוקים ישרה וטובה, ואי אפשר שהאדם ישנה צורתה וטבעה הטוב..." ברוריה אומרת, נשמה שנתן ה' לאדם היא טהורה ביסודה, ואי אפשר לשנות את טבעה לגמרי, החטא הוא מקרה מכוח היצר המשתלט על האדם ואונסו, לכן "יתכן לבקש רחמים על אומללים כאלה, כעל כל חולים שאינם יכולים לעזור לעצמם". כמו שמתפללים על חולה בגופו, כך אפשר להתפלל על החולה הזה שחולה הוא בנפשו שהיא צריכה רפואה. לכן "ראוי להתפלל שהחטאים ישובו ולא יהיו עוד רשעים".

הרב אומר שעל-פי זה אפשר להבין את המשך הפסוק, בתהילים ק"ד שאחרי שנאמר "יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם" נאמר "ברכי נפשי את ה'", "שבא דוד המלך לומה, שהנפש תברך את ה', על שברא אותה מאור החכמה והיושר האלוקי, חלק אלוך ממעל, כך שאינה יכולה להגיע להשחתה גמורה וזה מאפשר את התפילה שיתמו חטאים ולא חוטאים, "שהנפש הנבראת מאור העליון לא תתם, ותחי עוד לנצח".

נדע ונבין שנשמה שניתנה לנו טהורה היא, ובידנו להעלותה לקרבת אלוקים ולדבקות בו יתברך.

בחמש המכות הראשונות נאמר "ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם...". החל מהמכה השישית "ויחזק ה' את לב פרעה ולא שילח את בני ישראל". משמע שה' שלל ממנו את הבחירה החופשית והוא לא יכל לשלוח אותם. דנים המפרשים מדוע נשללה מפרעה הבחירה החופשית? במדרש שמות רבה מובא שה' מזהיר את האדם כמה פעמים, וכשהוא לא שם, ה' מעניש אותו בשלילת הבחירה החופשית כדי להיפרע ממנו על חטאותיו. הרמב"ם בפרק ח' של שמונה פרקים, מבאר באריכות את העקרון הזה שהאדם הוא בעל בחירה חופשית "האמת אשר אין בו ספק בו, שפעולות האדם כלן מסורות לו. אם ירצה יעשה, ואם לא ירצה לא יעשה, מבלתי הכרח שיכריחהו עליו..." וממילא, אומר הרמב"ם, יש מקום לכל ציווי התורה והבטחתה שכר על מעשה טוב, ועונש על חטא. כי אם יש לאדם הכרח להתנהג כך יהיה השכר וכן העונש עוול גמור. ומה שה' חיזק את לב פרעה, והעניש אותו על שלא שלח את בני ישראל, כי פרעה חטא חטאים נוספים רבים וגם שיעבד את ישראל ללא עוול מצידם, ועל-כך הוא נענש. לכן אומר הרמב"ם "ראוי לו לאדם להתאונן ולבכות על מה שעשה מן החטאים והעבירות אשר פשע ברצונו". כלומר האדם הוא האחראי הבלעדי על מעשיו ועליו מוטלת האחריות על תוצאות מעשיו ומעלליו. על-פי זה מבאר הרב קוק זצ"ל את הסיפור בגמרא (מסכת ברכות י, א) על אותם בריונים שגרו בשכונתו של רבי מאיר שהיו מצערים אותו מאוד, ורבי מאיר התפלל עליהם שימותו, אמרה לו ברוריה אשתו, אם אתה מתפלל כך מפני הפסוק 'יתמו חטאים מן הארץ', הרי כתוב יתמו חטאים לא חוטאים, לכן טוב שתתפלל עליהם שיחזרו בתשובה וממילא יתקיים המשך הפסוק 'ורשעים עוד אינם' ואכן התפלל רבי מאיר עליהם והם שבו בתשובה.

המהרש"א שואל, הרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, אז מה שייך להתפלל שיחזרו בתשובה? והוא מתרץ שהאדם על עצמו יכול להתפלל, מה שאין כן שאחרים יתפללו עליו ונשאר בצ"ע. בא הרב קוק וכותב בעין א"ה (ברכות פרק א' קכג). "דבר פשוט

כבר נפגשתי עם אברהם יצחק ויעקב והיו לי יחסים איתם, אבל לא הגעתי לדרגת הרשמיות של הודעת השם. 'וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב', וכל ספר בראשית מלא התגלויות, אבל כל אלה הן התגלויות ב'אל שדי', במעשים, בעובדות, בפעולות, בעולם המציאות, אבל לא הודעתי את שמי. אבל עכשיו עם ישראל התבגרה, אתה נציגו, ועכשיו מתחיל פרק חדש של היסטוריה: גילוי שמי בכותרת ברורה. הגעתם לבגרות שלא היתה קיימת בזמן האבות, התעליתם לאפשרות של גילוי שם המפורש עליכם. 'ושמנו קראת בשמך'. דעו מי אתם: אתם המשך האבות, במדרגה עליונה מהם, כי אתם עם. לכן אתם זוכים להודעה רשמית, שאני ד' אלוקי ישראל, מכאן ולדורות עולם".

של עולם מודיע שעכשיו מופיע ביניהם קשר חדש: "אני ד'!".

אבל יש מדרגה נוספת מעל זה. כשניתנת מתנה בצירוף הודעה שיחס זה לא היה קיים עם אף אחד עד כה - הרי זו מעלה עליונה יותר. "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ד' לא נודעתי להם". רבוננו של עולם אומר: "דעו לכם שבדורות הקודמים היו לי עניינים עם אנשים חשובים מאוד, אבל 'שמי ד' לא נודעתי להם', ולך אני מודיע 'אני ד' ". "מעלין בקדש" ממדרגת האבות למדרגת עם ישראל, עם הבנים. הגיע הזמן של הופעה זו לכלל ישראל, על ידי משה רבינו. "לכן אמר לבני ישראל אני ד' ". לא קיים בכל ספר בראשית הביטוי: אני ד'. הודעת שם היא שלב חשוב מאוד בסידור היחסים.

וכאן יש עוד תוספת, כאדם שנפגש עם חברו ואחרי הודעת שמו, אומר לו: "הרי נפגשנו כבר, אבל עכשיו הגיע זמן בירור היחסים בינינו.

ממשנת הרצי"ה

הרב דוד לנדאו

"אני ד'!"

בתחילת הפרשה: "ויאמר אליו אני ד' ". מלכו של עולם מודיע לנו את שמו, בסגנון מלכותי: "אני ד'!". כשמלך מודיע לאדם את שמו, שם הו"י"ה - זו קביעת יחס. עריכת היכרות עם מלך אשר מלכותו מלכות כל העולמים, היא מדרגה עליונה מיוחדת. בני ישראל זכו לזה על ידי נציגם, משה רבינו, השקול כנגד כל ישראל. הודעת שמו של הקדוש ברוך הוא לעם ישראל היא מתנה גדולה ומיוחדת, ובעת נתינת מתנה לאחר יש צורך ביחס של כבוד והתייחסות: "הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו". לכן רבוננו

1. שבת דף י' עמ' ב'.
2. ע"פ שיחות הרצי"י שמות עמ' 4-83.

המלחמה האחרונה

שלושים שנה למלחמת המפרץ (התשנ"א - התשפ"א)

נסי האלמנה לאל היתה

"נחש צפע, נחש צפע". עקב התקפת טילים על ישראל הופעלה אזעקת אמת...

למי שהיו ילדים לפני שלושים שנה המילים הללו מזכירות בוודאי מראות, קולות וחוויות שנצרכו עמוק בתודעה. תזכורת קצרה: בלילה שבין חמישי לשישי, ג' שבט התשנ"א, בסביבות השעה 2:00 בלילה, נשמעה אזעקה עולה ויורדת שהיוותה למעשה את יריית הפתיחה למלחמת המפרץ עבור מדינת ישראל.

מאותה מלחמה זכורים ודאי החדרים האטומים, מסיכות אב"כ, מזרקי אטרופין וטילי סקאד מעופפים הנוחתים במרכז הארץ וזורעים הרס וחורבן אך כמעט ללא נפגעים בנפש ברוך ה'. זאת לא היתה מלחמה שגריתית. למעשה, מדינת ישראל לא ממש יצאה למערכה הזאת בצורה התקפית ונענתה לבקשת אמריקה לשמור על הבלגה ולא לתקוף את עיראק.

הרב חיים דוד הלוי זצ"ל, רבה של ראשון לציון, הציע לציין בכל שנה את נסי המלחמה היא בהלל של ראש חודש שבט: "את יום ראש חודש שבט, שבו פרצה מלחמת העולם החופשי נגד עיראק, יש לקבוע לענ"ד ליום

הודיה להי"ת בכל שנה ושנה, משום שביום זה באו לגילוי נפלא שרשרת נסים שקדמו ליום זה ושבאו לאחריו..."

בהמשך דבריו מונה הרח"ד הלוי את נסי המלחמה שמתוכם נזכיר רק פרט אחד: "הנס השלישי ראינוהו בעיינינו תוך כדי המלחמה. בשלב הראשון של התקיפות האוויריות, נורו שלושים ותשעה טילים על ישראל, נהרסו אמנם בתים רבים, וגם נפגעו אזרחים רבים, רובם הגדול פגיעות קלות ביותר, ולמעשה רק הרוג אחד נהרג ישירות מכל הטילים האלה. את הנסים הרבים שראינו, ושיאם כאשר בתים נהרסו ותושביהם יצאו בשלום, יש ליחס להשגחת ה' על עמו..."

(תורת חיים, מועדים עמ' 100-97)

אבל מה בעצם נותר לנו למעשה מאותה מלחמה שלא ממש היתה?

תפנית ביטחונית

לפני כעשור, ציינה התקשורת עשרים שנה למלחמת המפרץ. "מלחמת המפרץ", כך נכתב אז, "חוללה תפנית בתפישת הבטחון הישראלית. מאז 1948 התנהל העימות בעורף ולא בחזית. טילי הסקאד העיראקיים שנורו לגוש דן ולחציפה עקפו את המוצבים, אוגדות השריון וטייסות חיל האוויר ופגעו בריכוזי האוכלוסייה האזרחית. אדם אחד בלבד נהרג, והנזק לרכוש לא היה גדול, אבל המדינה שותקה בששת השבועות של המלחמה. רבבות נמלטו מבתיהם באזורי הסיכון, חברות התעופה הזרות סירבו לנחות בישראל, והתושבים שנשארו בבית ובעבודה והתבצרו בחדרים האטומים הרגישו שצה"ל לא יכול להגן עליהם".

"סדאם חוסיין הצליח לגרום לישראלים לפחד, והצלחתו עוררה גל חיקויים. הפלסטינים העבירו את האינתיפאדה מהשטחים לתוככי ישראל... סוריה, איראן, חיזבאללה והחמאס הצטיידו במערכים גדולים של רקטות וטילים שמאיימים על 'מדינת תל אביב', שם מרוכזת מרבית האוכלוסייה וכמעט כל הפעילות הכלכלית..." יצחק רבין (יורשו של יצחק שמיר שכיהן כרה"מ בזמן המלחמה) היה ראשון המדינאים הישראלים שהפנים את האיום על

העורף וגזר ממנו מסקנות מדיניות. כשר הביטחון הודאג רבין מכושר העמידה של האוכלוסייה עוד לפני מלחמת המפרץ... את בקשתו לחתור לפשרה עם הפלסטינאים והסורים נימק בחשש שאזרחי ישראל יתקשו לעמוד במתקפה רחבה על העורף".

התיאורים הללו מחזקים את ההבנה שיותר ממה שהייתה מלחמת המפרץ מלחמה קיומית היא הייתה מלחמה נפשית-תודעתית. זה אולי הקו הדק שמחבר בין מסיכות האב"כ של אז למסכות הקורונה הרפואיות של היום. המלחמה נגד האויב החיצוני הופכת בעשרות השנים האחרונות למלחמה נגד שלל אויבים פנימיים - הפחד, האימה, החרדות, הלחץ, הדמורליזציה. כל אלה מתגלים כאויבים לא פחות מסוכנים, ואולי אף יותר מסוכנים מאויבים רגילים, שקל להצביע עליהם ולסמן אותם כסכנה ברורה ומיידית. מהו החיסון לאויב הפנימי הזה?

החיסון האליתי

את נזקי הפחד המופרז מנה הרב קוק זצ"ל במאמרו "הפחד": א. "הוא מגדיל את כל הרעות יותר באין ערוך ממה שהם.

ב. ומאפיל את זוהר כל הטובות, בחתירתו אשר יחזור מתחת לאושיותיהן להגזים ששם צפונה רעה, תחת הטוב הגלוי.

ג. מקור כל חולשה וכל רפיון הוא רק הפחד העובר את גבולו.

ד. הוא יאיים על האדם, שלא יעשה כל דבר לישועתו, שלא ינקוף אצבע להצלתו, שמא יינזק, שמא יביא רעה לא יוכל כפרה, עד שהוא עושה אותו לחלש ומלא רפיון, עד שמעצלות ואפס מעשה הוא נופל ברע בכל רגע".

ארבעת נזקי הפחד הם: א. ניפוח והגזמה של הסכנות והרעות ב. הסתרה על הטוב שבחיים; ג. שיתוק כללי, חולשה ורפיון ד. חוסר מעש כדי להסיר את גורמי הפחד.

הפחד הוא תגובה טבעית. לא לחינם טבע בנו הקב"ה את תחושת הפחד, שמגוננת עלינו ומונעת מאיתנו כניסה לסכנות מיותרות. אלא שכדברי הרמח"ל: "יש יראה ויש יראה, יש יראה ראויה ויש יראה שוטה..." (מסילת ישרים פרק ט). וביתר חדות: "הפחדים הם פתיות (=שטות) גמורה. אין לאדם לפחד כלל כי אם להיזהר. יותר שהוא פוחד הוא נופל, וכשהוא מתפחד, מעצם הפחד בא לו המכשול. על כן צריך להתגבר בשכל, לדעת שאין לו כלל ממה להתפחד" (מידות הראיה עמ' קמד)

מורי חותני הרב אלישע זצ"ל הזכיר פעמים רבות שמלחמת גוג ומגוג, המלחמה האחרונה, תהיה מלחמה בנפש. כדוגמא לכך הביא את מלחמת המפרץ. זאת תהיה מלחמה תודעתית שהמנצח בה יהיה מי שיצליח לפעול מתוך היגיון, אמונה ושלווה. מתוך זהירות אך ללא פחדים וחרדות מיותרים.

אווירת הקטסטרופה התקשורתית המתלווה לקורונה (נתוני התחלואה המאמירים, מספר החולים קשה, תרחישי האימה ושאר תחזיות בלהה) זורעת רק פחד וחרדות מיותרים. את מה שיש לעשות נעשה, ממה שיש להיזהר, ניזהר. אך ללא הגזמות וללא הפחדות מיותרות. המאמין, "בטוח בחסד עליון שברא את העולם ובנה אותו וכוננו, ומשיגח עליו ברוב חסד. ועל כן אין מקום לשום דאגה, לשום עיצבון רוח. כי הלוא יודעים אנו שחסד אל נטוי על כל יצוריו" (עולת ראייה א, עמ' רכ). זהו החיסון האמיתי למלחמה האחרונה.

ה'אחר' נברא בצלם אלוקים

קווים להגותו ולמורשתו של
מו"ר הרב יונתן זקס זצ"ל

חלק ט' // נתן קוטלר

האלוקי" (לכבוד השוני' עמ' 52).

אלוקים אוהב רבגוניות

בספרו 'השותפות הגדולה' הרב זקס מתייחס לתיאוריית האבולוציה של דרווין מתוך זווית ראייה שונה מן הרגיל; מומלץ מאוד לקרוא את כל הקשר הדברים, אך נציין נקודה אחת השייכת לענייננו. "הוא [דרווין] מלמד אותנו שאלוקים מתענג על רבגוניות. יש, לדוגמה, ארבעים אלף סוגים שונים של חיפושיות, מספר מרשים בכל קנה מידה... הרבגוניות הביולוגית מעוררת את השתאותו של משורר תהלים: "מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינה. זה הים גדול ורחב ידיים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדלות" (תהלים קד, כד-כה). אלוקים אוהב את הרבגוניות, לא את האחידות. לעובדה זו משמעות תיאולוגית ממש כשם שיש לה משמעות אקולוגית. כל נסיון לכפות על הרבגוניות אחידות הוא במובן מסוים בגידה ברצונו של אלוקים" (עמ' 211-212).

הרבגוניות היא ברכה ולכן צריך אפילו לברך על מגוון הדעות "הרואה אוכלוסין אומר ברוך חכם הרזים כשם שאין פרצופיהן דומין זה לזה כך אין דעתן דומה זה לזה" (ירושלמי ברכות פ"ט ה"א). ודווקא מתוך מגוון רחב של דעות וסגנונות, ניתן להגיע לאמת "וכל התורה כולה נקראת שירה. ותפארת השיר היא כשהקולות משונים זה מזה וזהו עיקר הנעימות, ומי שמשוטט בים התלמוד יראה נעימות משונות בכל הקולות המשונות זה מזה" (הקדמה לערוך השולחן).

לתגובות: hakdamotlaemunah@gmail.com

הציבור מוזמן לשיעור 'זום' שבועי בימי רביעי בשעה 20:30 בע"ה בנושא:
'גמרא באמונה: סוגיות נבחרות במסכת בבא מציעא'.
הרשמה ללא עלות באתר בית מדרשת"י beitmidrashti.co.il
בתוך: 'דברת בם - שיעורים' או במייל gemarabemunah@gmail.com
וחפשו בגוגל: 'בית מדרש גמרא באמונה' www.gemarabemunah.co.il

מכון אורה בירושלים
חמשת אהבים
יום שני ה' שבט | בזום

בזמנתי:

- 19:00 הרב אייל ורד | לדעת לעצור כדי לנוע
- 19:30 הרבנית גאולה ניסים | למצא את עצמי בעצמי
- 20:00 הרב אליעזר קשתאיאל | בארה של מרים
- 20:30 פאנל עם בנות המדרשה
- 21:00 הרב חגי לונדין | איך מקבלים החלטות בחיים??

מחכות אכ!! צוות ההגדרה
נפתחה ההרשמה לשנת תשפ"ב
לפרטים נוספים וקביעת ראיון, שלחי הודעת ווצאפ למספר: 0546814216

מבוא

במאמר שלפנינו נברר שני רעיונות החורזים את משנתו של הרב זקס: הרעיון הראשון הוא 'האחר' (-השונה) נברא בצלם אלוקים' והרעיון השני הוא 'אלוקים אוהב רבגוניות'. שני המושגים הללו כרוכים זה בזה כאחד ומצטרפים ליסוד 'כבוד השוני' The Dignity of Difference שאותו נראה בע"ה בשבוע הבא:

ה'אחר' נברא בצלם אלוקים

המושג 'צלם אלוקים' מופיע פעמיים בספר בראשית: הפעם הראשונה היא בפרשת בראשית בסיפור בריאת האדם: "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ" (בראשית א, כז). הפעם השנייה היא בפרשת נח לאחר המבול: "שֵׁפֶךְ דָּם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם" (בראשית ט, ו).

האם ישנו הבדל בין שתי הפעמים שנאמר 'בצלם אלוקים'?

הרב זקס מלמדנו רעיון מהפכני: "בבראשית א' נאמר לנו שאנחנו עשויים בצלם אלוקים. בבראשית ט' נאמר לנו שהאדם האחר עשוי בצלם אלוקים... בראשית א' עניינו העצמי; בראשית ט' - האחר האנושי. מי שאיננו עשוי בצלמי עשוי בכל זאת בצלם אלוקים" (לא בשם האל' עמ' 201-202).

רעיון זה הינו רעיון משנה חיים מכמה בחינות:

ראשית, משמעות רעיון זה היא שכשם שאנו נבראנו בצלם אלוקים, כך גם ה'אחר' נברא בצלם אלוקים. כפי שאנחנו אהובים על ידי האלוקים, כך גם ה'אחר' אהוב על ידי האלוקים.

שנית, יש להבין מהו פירוש המושג 'צלם אלוקים'? והרי אין לאלוקים צלם ודמות!

הרב זקס מסביר שזה בדיוק הרעיון העמוק של 'צלם אלוקים': "כשמשמה שואל את אלוקים מיהו, תשובתו היא 'איהיה אשר איהיה' (שמות ג, יד). אלוקים עומד מעל לכל הגדרה ומשבצת. אילו היה לו צלם, הוא היה נראה כך ולא אחרת; הוא היה כאן ולא שם; הוא היה בצבע הזה, בצורה ההיא, בצביון ההוא, לא באחרים. חכמינו הבינו את מלוא ההשתמעות של הדברי: 'לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחד מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא... ומפני שלום הבריות שלא יאמר אדם לחבירו אבא גדול מאביך... ולהגיד גדולתו של הקדוש ברוך הוא שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד וכולן דומין זה לזה ומלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו' (משנה סנהדרין ד, ה). כשם שהקב"ה אינו ניתן לקטלוג, כך גם האדם" (לא בשם האל' עמ' 201).

אם כן, כאשר התורה אומרת לנו שהאדם נברא 'בצלם אלוקים' הכוונה היא שאלוקים אוהב רבגוניות ולכן כמו במשל המטבעות והחותם, ביצירתו של הבורא אין אדם אחד שדומה לחברו. ולכן, דווקא משום שכל אדם הוא שונה, הוא נברא 'בצלם אלוקים'. "באחר האנושי נמצאת טביעת ידו של

שליחת הציבור שלכם

מבית מקור ראשון

רוצים להגיע למאות אלפי בתי אב בציבור הדתי? **איתנו אתם יכולים!**

- הפצה שבועית של עלוני פרשת השבוע ופרסום בכל בתי הכנסת ברחבי הארץ
- הדרכת מודעות בבתי הכנסת וברכיזים דתיים
- דיור ישיר בכל רחבי הארץ

לפרטים:
052-8908518 יוסי
b0528908518@gmail.com

יציאה מעבודת לחירות בנישואין ב

לשנות אותו. מבט המבקר מתייחס לבן הזוג רק על פי התנהגותו החיצונית, מבלי לפגוש את המהות הפנימית של בן הזוג. כך נוצר חוסר שוויון ערכי, ריחוק, מריבות והרס המרקם הזוגי. ביקורת נובעת בדרך כלל מצורך פנימי בשליטה, מדפוס התנהגותי מבית ההורים וממבט של שחור לבן שקיימת רק דרך אחת צודקת וזו הדרך שלי. ישנה גם כוונה חיובית, מתוך רצון אמיתי שאם הדברים ייעשו כפי רצוני, יהיה לשנינו טוב ולכן חייבים לעשות כרצוני. על כן, חייו של המבקר אינם חיים, כי רוב הזמן הוא חי בביטויים שליליים ונמצא במאבקים יום יומיים והשלום והאהבה נעדרים מביתם. החירות מביקורת תהיה, כאשר המבקר ישנה מחשבה ויכיר שיש עוד דרכים נכונות וצודקות ויראה את השני כשווה ערך וכשותף למסע החיים. הוא גם יגלה שדרכים נוספות מרחיבות את עולמו הפנימי. ראייה רב ממדית של הקשר הזוגי בניסיון להבין ולקבל את האפשרויות הנוספות הקיימות שכן הזוג מביא לקשר, מאפשרות חיים רגועים, ללא מאבקי כוחות. בשבוע הבא אתמקד בסוגי עבודות נוספים.

לבן הזוג, מה השני יחשוב או יאמר עליו. זה מצב של ביטול עצמי שעלול לגרום לעצבות ולדיכאון. עבודת לריצוי עלולה לקרות גם מהצורך הנפשי להרמוניה אובססיבית. מטבע הדברים, קיימים ניגודים בין בני הזוג שעלולים ליצור מתחים ויש צורך ליישב אותם ולהגיע להסכמה. הצורך הקיומי אובססיבי להרמוניה, מעדיף לעקוף קונפליקטים בדרך של ויתור או לפעול בסתר, מאחורי הגב של בן הזוג, רק שיהיה שקט. עשייה כזאת של המרצה, הופכת להיות משא כבד שמכלה כוחות פיזיים ונפשיים ומגדיל טרוניות בסתר או בגלוי. כאשר אחד מבטל את עצמו, ממילא לא תיתכן זוגיות שהרי יש נוכחות של אחד ולא תיתכן זוגיות רק עם אחד. אחד הקשיים בזוגיות כזאת שהמרצה מרגיש שהוא טוב וחיובי, כי הוא ממלא רצון של השני והוא לא מבין למה הוא סובל מהריצוי שלו. החירות מעבודת זו, עשויה להיות, כאשר האדם יעשה עבודה אישית של הכרה בערך העצמי ויאפשר לעצמו נוכחות אישית בקשר הזוגי. כלומה להתמודד עם התחושה שמה שהוא אומר לא מתאים לשני, ולהבין שזכותו לבטא את רצונו ולהרגיש נוח וטוב עם זה.

עבודת לביקורת - הביקורת בתקשורת הבינאישית והזוגית, מתבטאת בהערות שליליות כמעט על כל דבר, כדפוס התנהגותי קבוע. ישנה גם ביקורת סמויה, ע"י הבעות פנים או תנועות גוף ואפילו תחושות אנרגטיות ללא מילים שמשרות אווירת מתח קשה. הביקורת שוללת את זכותו של בן הזוג על קיומו הייחודי ושואפת

בשבוע שעבר התייחסתי בתמצית לסוגי עבודות נפשיות והיציאה מהם לחירות: עבודות להרגלים, עבודות לאמונות מגבילות ומעפכות צמיחה ועבודות לפרשנות שמולידה רגשות שליליים. הפעם אתייחס לסוגים נוספים. כל אחד מהסוגים הבאים, עשוי להיות מאמר בפני עצמו.

עבודת לתגובתיות - הוא מי שחי ומרגיש כקרן ולא כקטר של רכבת. הוא מגיב למה שקורה, במקום ליזום את המציאות שהוא רוצה. הוא מרגיש שאין לו מקום ונוכחות והשני מחליט בשבילו גם כשלא מתאים לו. לכן הנגרר מתלונן / מתנצל / מתקף / מבקר וכועס על המצב שלתפישתו בן הזוג יצר. השני מרגיש שהוא גם עושה ויזום וגם נתון לביקורת / כעס / תלונות וכיו"ב. לכן גם היזום והפעיל במצבי החיים, מתוסכל ועלול להגיב באופן שלילי. הם נקלעים לריקוד זוגי: המגיב מרגיש מסכן והיזום מרגיש מנוצל.

החירות מתגובתיות, היא להכיר תחילה במצבו כנגרר. הדימוי של קרן שמונהג על פי הקטר, או של נגרר של מכונית שמפקיר את עצמו לרצון המנהיג אותו, עשוי לגרום לו למוטיבציה לשינוי. מוטיבציה תאפשר לו ללמוד כיצד לקחת אחריות אישית, תוך כדי שותפות זוגית על המצב. לשניהם יש מקום בקטר, כי גם למגיב יש זכות להוביל וליזום. אמנם לא עליו המלאכה לגמור, אך הוא גם לא יכול ליטול ממנה.

עבודת לריצוי ולביטול עצמי - זוהי עבודת לאחרים שנובעת בד"כ מחוסר הערכה עצמית ולכן דעתו של השני כביכול נכונה/חשובה יותר. מכיוון שחסרה הערכה עצמית, מאד חשוב

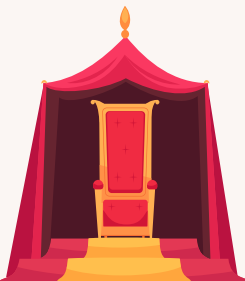

***יועצת אישית זוגית ומדרכת כלות**
לתגובות ולשאלות וכן להצעת נושאים המעניינים אתכם -
esteravr@gmail.com
מאמרים נוספים בנושא זוגיות ניתן למצוא באתר מכון מאיר <

יפה // סיפור

החכמים בלהטים... ולפתע עלטה מוחלטת. כל הנוצץ כבה באחת. ואיה הוא המלך?! עכשיו אין הוא רואה דבר. ואת עצמו הוא מבקש. לך דומיה תהילה! ואותם קולות מוכרים הולכים ובוקעים וזועקים מתוך הדממה. ופתאום כמה חביבים הם עליו! והם הולכים ומתגברים כזעקות אשה היושבת על המשבר, בצרייה האחרונים... והנה הוא שב, כל כולו כבר כאן. סופג בשמחה עילאית את הצירים הקשים והכואבים עם כל אחיו. כן. הוא מרגיש כי משהו גדול עומד להיוולד. גם הוא.

וההתנוצצות הזאת מחייה אותו פתאום בתוך החושך. ולא. זה לא הנוצץ שהוא שחווה קודם לכן ושהתפוגג כלא היה... ובעוד קולותיו מהדהדים בראשו "למה הבאת לנו את פרעה?" הבין. זו דרך המלך... תודה לך ה'...

כרגע שהצד הזה שבחר הוא מקומו. מירכתי האולם החלו צלילים גורפים שסחפו אותו עוד והרחיקו אותו לגמרי מעצמו. והיה לו נדמה, או שמא הוא טועה, שבתוך הצלילים צרמו שברי כביים של תינוקות אומללים... והוא מתעלם מהם.

שעה ארוכה עמד כך, מתבונן בארמון ובמלך הזה, ומתפעם כמה הוא נראה לו עצום וכל יכול! והוא גומע לתוכו את הקולות והמראות שבעוצמתם עינגו וטשטשו עוד את חושי. כמה רחוק הוא מהסבל. כמה מאושר... ולפתע הוא, המלך הזה, קם מכסאו המוגבה והחל לרדת בגרם המדרגות. והוא מביט עליו ואינו מאמין למראה

עיניו: מה נמוך הוא... המלך הזה! וראה זה פלא, ככל שהביט בו כך הלך והתגמד גם כל מה שמסביבו, האורות נתעמעמו, הצלילים נצרמו... התדהמה שלו הפכה בהדרגה לגיחוק, ואתו גיחוך הביא עמו לפתע פתאום פרצי צחוק רועם, שככל שהתעצם כך הרגיש שהוא הולך ונורק מטה. ואנדרלמוסיה וקולות מבוהלים, של כל אותם

משבר...

"למה, ריבונו של עולם" הוא מטיח כלפי שמים, כפוף מקוצר רוח ומעבודה קשה, "למה הורדת את פרעה זה אל עולמך? להכביד ולהקשות את חיינו הקשים מנשוא, שממילא עלובים כל כך?!" והדי זעקתו הולכים ומתמזגים בזעקות אחרות שעלו מכל עבר אל חלל האוויר, עד שצנח נפל אל תהומות הייאוש...

דממה מוחלטת. הנה הוא עומד מול ה', וכמה דרכים מסתעפות לפניו, אז ידע כי בידו לבחור... וכן, הוא בוחר ומחליט לברוח מהייסורים אל העבר השני, המפתה ביופיו ובעושרו.

ובא לשם, ונדחף אל הארמון באין רואה. הרים את ראשו אל הדר מראהו הרם של פרעה העטוף כולו בבגדי מלכות, נוצץ ובוהק. מראה הארמון ממגנט את עיניו ומרהיב בשפעת צבעיו, והאולם מואר באורות ססגוניים ומטביע בו רושם עמוק, כמה מפואר... ומשרתי המלך וחרטומיו עומדים זקופים וחזקים, כאילו מגוננים גם עליו. והם, בלהטיהם ובחוכמתם הולכים ומטים אותו בפליאה גוברת לעבר עולמם הקסום. עוד מבזיקה בו מחשבה מה עזב מאחוריו, זעקות וסבל ועינויי רעב אך הוא מסיט אותה באחת... היה לו פשוט ומוכן

מורה: יוסי אם היו לך 200 שקלים בכיס ונפלו לך 100 שקלים, מה זה אומר? יוסי: שאלו לא המכנסים שלי...
(מתוך פורום הבדיחות באתר)

פרשה מאירה

זריזות במקום עקשנות

בפרשת וארא התורה מתחילה לספר לנו על עשר המכות שקבלו המצרים. הקדוש ברוך הוא הביא על מצרים את המכות, כדי לשכנע את פרעה לשלח את בני ישראל. היו כמה פעמים שפרעה כבר כמעט הסכים, אבל אחר כך הוא חזר לסורו, עד אחרי המכה העשירית הקשה.

האם פרעה הרויח משהו מהעקשנות שלו? ברור שלא! העקשנות שלו רק גרמה לו לקבל מכות נוספות, ובסוף הוא נאלץ לשלח את ישראל. אם הוא היה מסכים כבר בהתחלה לעשות את הדבר הנכון, היה נמנע ממנו הסבל של עשר המכות!

מפרעה אנחנו יכולים ללמד לעצמנו, שלפעמים עדיף לנו לנהג בזריזות ולעשות את הדבר הנכון, ולא להתעקש. למשל, אם אבא ואמא מבקשים מאתנו לעשות משהו, חבל לנו להתעקש ולסרב או להתעצל, אלא עלינו להזדרז ולשמע בקולם ובכך נשמח אותם והאמת - גם את עצמנו!

שאלות בכרשה

1. מהי המכה האחרונה שמוזכרת בפרשתנו?
2. איזו מכה לא הצליחו החרטומים לעשות, ומה הם אמרו?
3. מה היתה מכת "ערוב"?
4. מה קרה לצפרדעים כשפסקה מכת הצפרדע?
5. מה עשה משה כדי להתחיל את מכת השחין?
6. מי היכה ביאור לפני מכת הדם?
7. אחרי איזו מכה אמר פרעה "ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים"?
8. מה היה שמם של בני לוי?

חידת חדגא: האם תדעו מה הקשר בין חנניה מישאל ועזריה לבין הצפרדעים במצרים?

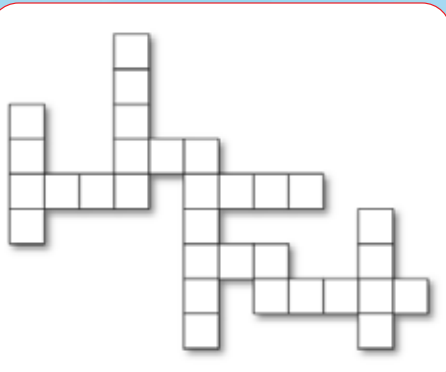
חידת פולקע:

מה הפרש השנים בין גילו של אהרון לגילו של משה?

השבץ המכות

שבצו את 10 המכות בתשבץ!

דס • צפרדע • כינים • ערוב • דבר
שחין • ברד • ארבה • חושך • בכורות

ברד - צלליות

איזו צללית מתאימה למקור?

תמונות בכרשה

מצאו למה רומזות התמונות!

מגילת דוד 81

הרב שלמה אבינר

עוד קצח נוכח

- אתם ודאי יודעים שכאשר אדם אחד בא לבשר לי ששואל נהרג, וחשב שהוא איש בשורה ושקבל על זה שוכר, אחזתי בו והרגתי. הם הביטו בי בעינים קטאות מאימה.

- אתם רוצחים מהסוג הגרוע ביותר! אנא חילים, הוציאו אותם להורג, ותלו ידיהם ורגליהם על הברכה בחברון, שגיא זאת כלם.

נאנחתי ובכיתי.

- את ראשו של איש-בשת אנא קברו בקבר אבנר בן נר בחברון.

- כדי להוכיח למלך את נאמנותנו, נכנסנו לביתו של איש-בשת בן יהונתן, הצאצא האחרון של שאול שהוא נכה רגלים מגיל חמש. התחפשנו למוכרי חטים, וכאשר ישן שנת צהרים הרגנו אותו, ואת ראשו הבאנו אליך להוכחה.

הידענתי כלי.

- אתם מטרפים! רשעים ארורים! הרגתם אדם צדיק! את אבנר בן נר לא אני הרגתי, לא אני צייתי להרג. זה נעשה ללא ידיעתי, בנוגד גמור לדעתי. בכיתי רבות על כך. זאת ראו כלם. בני רפון התחילו לרעד.

המסכתי בדברי:

בהיותי בחברון, הגיעו אלי שני אנשים שלא הכרתי, אשר רצונם לדבר אתי בדחיפות. בידיהם היה תיק גדול.

- שלום אדוני המלך. אנחנו בענה ורכב בני רפון הבארתי. היינו שרי גדודים בצבא שאול.

- ברוכים הבאים. מה רצונכם?

- שמענו על מות אבנר בן נר, ואד פחדנו, אנחנו ואחרים.

- לקוח? איני מבין.

- הרי אבנר היה בשלום אתך, ובכל זאת נהרג. התחלנו לפחד שגא קה שיקרה גם לנו ולכל אנשי שאול.

- ובכן, קה עשיתם?

שמואל ב ד.

וכל מי שהוא עוקב את סדרי הישוב, מראשית צעדיו עד עכשיו, יכול הוא להראות בחוש איך שמכל ירידה אשר סבלנו נצמחה אחר כך עליה והתפתחות יותר גדולה, וצעד של דליגה לטובה יצא מכל משבר.
(מאמרי הראי"ה שובו לביצרון, עמ' 360)

הרב שלמה אבינר

יחד! יחד!

"ואת שם קדשי לא תחללו עוד" (יחזקאל כ, ט). מהו חילול השם הזה? - "המלחמה הבויה, מלחמת אחים, הבלתי שכלית, הבלתי נימוסית, הפראית והאכזרית".
הוא מדגיש: "אינני יודע מי הוא האשם. טוב יותר לאמר: כולנו אשמים". "אוי מה היה לנו".
לכן "התלמדו להביט איש על אחיו, מפלגה על מפלגה, בעיניים של אחים חומלים" (מאמרי הראי"ה 365).

בגירושים רגשיים. כמובן, אין זו בעיה חדשה. מאז ומתמיד יש לאדם יצר הרע, יש לאדם אגו, כבר מאז הבל נהרג על ידי קין.
איננו דנים כאן מי אשם, טוב יותר שנאמר: כולנו אשמים. כמו שכותב מרן הרב קוק, במאמרו "לשבר בת עמי", שעם כל הכאב הנורא על עזיבת התורה והמצוות, יש כאב נורא ממנו, יש חילול השם.

אנחנו כואבים על הבחור אהוביה זצ"ל שנקטף למרומים, אך הכאב הוא כפול מותר ידיעה, שאין זה אלא סימן, אין זה אלא תוצאה של מצב נורא ואיום, מצב שנחלש אצלנו ה"יחד".
בגלל חוסר היחד, יש מתח בין כוחות הביטחון לבין אנשי הגבעות, בין שתי מפלגות שאינן מסוגלות להרכיב ממשלה יחד, בין איש ואשתו שרבים מהם מגיעים לגירושים, ורבים יותר חיים

בחירה חופשית

אחרי בדיקה שאמנם כן הוא. נכון שיש אנשי מדע ששוללים את הבחירה החופשית בטיעונים סיבתיים דטרמיניסטיים שונים. הם רק מתעלמים מדבר מרכזי: האדם אינו רק חומרי אלא גם רוחני, הוא לא רק מכונה, הוא לא רק בהמה, אלא הוא נשמה.
אגב, יש אנשי מדע שרצו להציל את הבחירה החופשית בעזרת תורת הכאוס, שלא תמיד אפשר לצפות את העתיד בעזרת ידיעת חוקי הטבע, ונותר אינדטרמיניזם. אך באמת, אין זה קשור, תורת הכאוס אינה טוענת שאין סיבתיות, אלא שבמקרים רבים, חלק מהסיבות נעלמות מאתנו, כך שאין לנו אפשרות לדעת מה יקרה. וכן יש שרצו להציל בעזרת תורת הקוונטים. גם זה לא שייך לנו, כי זה ברמה מיקרוסקופית. אבל איננו זקוקים לאישור מדעי. יש לנו אישור מן התורה כדברי הרמב"ם. יש לנו אישור מההרגשה הישירה של כל אדם, כדברי הכוזרי. יש לנו אישור מהנשמה הטהורה.

פושע שיטען שהוא התנהג כך עקב מבנה נפשו. בהחלט יתכן שאופי אישיותו מושך אותו לפשע, אך איזהו גיבור, הכובש את יצרו. הרמב"ם כותב שאדם חופשי לשלוט לא רק על מעשיו, אלא גם על מידותיו ותכונות נפשו, והוא יכול לשנותן, בין שהן מולדות בין שהן נרכשות, והוא מצווה על כך שנאמר 'והלכת בדרכיו' (הלכות דעות פרק א).
תמיד ידענו שיש לאדם יצר הרע, אך על זה כבר אמרו חז"ל: 'בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה תבלין' (קידושין ל ב).
כמובן, איננו מדברים על חולה נפש, שיש לו יצר שאינו בר-כיבוש, ואין הוא אחראי על מעשיו,

שאלה: האמנם יש לאדם בחירה חופשית, הרי הוא מושפע על ידי גנטיקה, סביבה, פסיכולוגיה ומוח וכן על ידי חינוכו?

תשובה: נכון שהוא מושפע על ידי סיבות פסיכולוגיות, תכונות מולדות ותכונות נרכשות, אך הוא בן חורין להתגבר עליהן, בזכות נשמתו החופשית, שהיא חלק אלוך ממעל. והרי ריבוננו של עולם מתנשא בחופשו מעל כל צמצומי ההוויה. כתב הרמב"ם, שבלי זה, כל ה'שכר ועונש' נופלים, כל התורה נופלת (הלכות תשובה פרק ה). וכן בכל בית משפט, לא ישלחו הביתה

העולם משתנה

איך יוצאים ממצרים? איך יוצאים מהמצרים? פרשת וארא מלמדת אותנו שהשחרור משעבודים, התמכרויות וחולשות - עובר דרך שינוי טוטאלי של המציאות. כדי שעם ישראל יצא ממצרים, כדי שאדם יממש את יעודו בעולם - לא ניתן להישאר במערכות החיים הקודמות. הכול משתנה! מכת הדם - יסוד החיים הבסיסי ביותר, המים, הופכים למוות; צפרדע - בעל החיים שהינו מדרגת ביניים בין הים לבין היבשה, יצור שמנסה לקרקר ולקפץ מעל הקרקע משתבש גם הוא; כינים - עפר הארץ הופך לכינים, הקרקע נשמטת מתחת הרגלים; ערוב - בעלי החיים הגבוהים יותר גם הם פועלים באופן לא טבעי, מתערבים בתוך חיי האדם, הגבולות שנדמו יציבים נמחקים גם הם; דבר - הרכוש של האדם, בעלי החיים ששייכים לו, מחוזות השליטה שנתנו אשליה של כוח וביטחון מוכים אף הם; שחין - האוויר משתנה, אין אפשרות לנשום; ברד - המים שירידים מלמעלה מכים את האדם ובהם מתלקחת אש. כל הכוחות, גם המנוגדים ביותר, דוחפים את האדם להשתנות ולצאת ממצרים.
כאשר חווים את שבע המכות הללו, ניתן להתקדם פנימה ולהגיע אל הפרשה הבאה - 'בא אל פרעה!' נכנסים למערכה המורכבת יותר שמכילה שלש מכות נוספות, ואז, סוף סוף - יוצאים ממצרים.

כנפי נשרים
כיוונים לעילוי האישיות על פי דברי הרב קוק זצ"ל.
אור לדרכו של כל אדם השואף להתפתחות אישית ולחיים הנאמנים לעצמיותו הפנימית הגבוהה.
בן אדם, עלה למעלה, עלה.
מאת הרב אהרון קלינשפיץ.
שני כרכים. כ. קשה

ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168
או באתר **החדש**: www.ChavaBooks.co.il
ניתן להשיג את כל ספרי ההוצאה
ב'דני ספרים' רח' אבן ישראל 3 ירושלים